

CU PRIVIRE LA POSIBILA NECONSTITUȚIONALITATE A LIT. B¹) ALIN. (2) ART. 327 DIN CODUL PENAL

Stati Vitalie,
doctor în drept, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova,
Departamentul Drept penal al Facultății de Drept a
Universității de Stat din Moldova

Due to the difference of motives, it is possible to establish the exact limit that separates the sphere of application of para. (1) art. 327 of the Criminal Code from the sphere of application of let. b¹) para. (2) art. 327 of the Criminal Code. As a result, there is no risk that this limit will be set on the basis of arbitrary and discretionary criteria by those empowered to apply criminal law. Consequently, the potential litigant is not deprived of the possibility to reasonably foresee in which conditions he (she) would respond based on para. (1) art. 327 of the Criminal Code and, respectively, in which conditions he (she) would answer based on let. b¹) para. (2) art. 327 of the Criminal Code. The content of the let. b¹) para. (2) art. 327 of the Criminal Code is certain and does not overlap with the content of para. (1) of the same article. Consequently, it can be stated that the text “committed out of material interest, for the purpose of pursuing other personal interests or in the interest of a third party”, used in let. b¹) para. (2) art. 327 of the Criminal Code, passes the predictability test. This text should not be declared unconstitutional.

Keywords: abuse of power or abuse of official position; the motive of the offense; material interest; the purpose of pursuing other personal interests; the interest of a third party.

La 18.01.2021, Judecătoria Soroca (sediul Florești) a trimis Curții Constituționale Sesizarea nr. 5g privind excepția de neconstituționalitate a art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal [1] (în continuare – Sesizarea nr. 5g/2021). Autorul sesizării în cauză afirmă că dispoziția de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM ar contraveni alin. (3) art. 1, alin. (2) art. 23 și alin. (1) și (3) art. 54 din Constituția Republicii Moldova [2], pentru că nu ar fi accesibilă și previzibilă.

Raportând cele menționate *supra* la pretinsa problemă de neconstituționalitate cu care a fost sesizată Curtea Constituțională, reținem că lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM prevede răspunderea pentru folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, săvârșită din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intere-

selor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Este de menționat că dispoziția acestei norme a completat legea penală în rezultatul intrării în vigoare la 06.05.2016 a Legii nr. 60 din 07.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative [3] (în continuare – Legii nr. 60/2016). Prin aceeași lege, textul „în interes material ori în alte interese personale,” a fost exclus din alin. (1) art. 327 CP RM.

Este de menționat că Legea nr. 60/2016 a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 123-127, art nr. 246. În acest mod au fost respectate exigențele stabilite de art. 76 al Constituției Republicii Moldova, precum și de Legea nr. 173 din 06.07.1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale [4]. Pe această cale, statul a asigurat dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle apărute în rezultatul intrării în vigoare a Legii nr. 60/2016. Din acest punct de vedere, nu se poate susține că dispoziția de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM ar fi inaccesibilă.

În Nota informativă la proiectul, care a stat la baza Legii nr. 60/2016, se relevă: „Amendamentele operate la art. 327 din Codul penal au fost efectuate în vederea perfecționării legislației penale în partea ce vizează infrațiunile de abuz de putere sau abuz de serviciu. Astfel, la alin. (1) art. 327 din Codul penal s-a considerat necesară incriminarea acțiunilor săvârșite în favoarea unui terț, și nu neapărat din interes material sau din alte interese personale. Această modificare este justificată și de prevederile art. 19 din Convenția ONU împotriva corupției [5], ratificată de Republica Moldova la data de 6 iulie 2007 și care prevede că „fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infrațiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public de a abuza de funcțiile sau de postul său, adică de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii, cu scopul de a obține un folos necuvenit pentru sine sau pentru altă persoană sau entitate”. [6]” Astfel, se poate deduce că, inițial: a lipsit intenția completării alin. (2) art. 327 CP RM cu lit. b¹); a fost preconizată completarea alin. (1) art. 327 CP RM cu sintagma „sau în interesul unei terțe persoane”. Ulterior, în procesul examinării și adoptării proiectului, care a stat la baza Legii nr. 60/2016, s-a renunțat la această abordare. Astfel, ipoteza, care, până la 06.05.2016, a fost prevăzută de alin. (1) art. 327 CP RM, este acum prevăzută de lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM. În plus, la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM este specificată ipoteza folosirii intenționate de către o persoană publică a situației de serviciu, săvârșite în interesul unei terțe persoane, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. O

astfel de ipoteză presupune o incriminare *ex novo*, deoarece nu a fost prevăzută de art. 327 CP RM până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60/2016.

Mai este necesar de menționat că alin. (1) art. 335 CP RM conține sintagma „în interes material, în alte interese personale sau în interesul terților”. Înțelesul acestei sintagme nu diferă, în esență, de înțelesul sintagmei „din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane” de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM. Singura deosebire (care, accentuăm, nu este relevantă din perspectiva exegezei de față) constă în aceea că, în ipoteza consemnată la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM, alte interese personale (adică interesele personale cu excepția interesului material) condiționează urmărirea de către făptuitor a unui scop special – scopul realizării altor interese personale. În ipoteza prevăzută la alin. (1) art. 335 CP RM, alte interese personale nu condiționează urmărirea de către făptuitor a unui asemenea scop.

În legile penale ale altor state atestăm prevederi similare cu cea de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM. Astfel, de exemplu, art. 105 din Codul penal al Republicii Cipriote [7] prevede răspunderea pentru abuzul în serviciu. Conform alin. 1 al acestui articol, „funcționarul public care, abuzând de autoritatea funcției sale, săvârșește sau determină săvârșirea oricărei fapte arbitrare care afectează drepturile altei persoane, săvârșește o faptă care atrage răspunderea penală”. Alin. 2 art. 105 din Codul penal al Republicii Cipriote stabilește: „În cazul în care făptuitorul a urmărit obținerea unui folos (sublinierea ne aparține – *n.a.*), săvârșește o crimă și se pedepsește cu închisoarea de trei ani”. Într-o manieră apropiată, în conformitate cu alin. 1 art. 155 din Codul penal al Regatului Danemarcei [8], „persoana care, exercitând un serviciu public sau având îndatoriri publice, abuzează de poziția sa, încălcând drepturile și libertățile unei persoane sau ale unei autorități publice, se pedepsește cu amendă ori închisoare de până la 4 luni”. Răspunderea se agravează potrivit alin. 2 al aceluiași articol, „dacă infrațiunea a fost săvârșită în scopul de a obține pentru sine ori pentru altul un folos injust (sublinierea ne aparține – *n.a.*), se poate aplica pedeapsa cu închisoarea de până la 2 ani”.

În legile penale ale altor state, sintagmele, corespondente cu cea de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM, servesc la descrierea variantei-tip de abuz de putere sau abuz de serviciu. Astfel, de exemplu, în alin. 1 art. 364 din Codul penal al Ucrainei se recurge la expresia „în scopul obținerii oricărui beneficiu ilegal pentru sine sau pentru o altă persoană fizică ori juridică” [9]. În alin. (1) art. 282 din Codul penal al Republicii Bulgaria se folosesc cuvintele „în scopul obținerii de foloase pentru sine ori pentru altul” [10]. Sintagma „cu scopul [...] de a obține un avantaj necuvenit” se utilizează în art. 305 din Codul penal al Ungariei [11]. La expresia „cu scopul [...] de a obține foloase necuvenite pentru sine sau pentru

altă persoană” se recurge în alin. (1) § 326 din Codul penal al Republicii Slovacie [12]. În art. 382 din Codul penal al Republicii Portugheze sunt folosite cuvintele „cu intenția (a se citi – cu scopul – *n.a.*) de a obține foloase necuvenite pentru sine sau pentru terț” [13]. În alin. (1) secț. 7 a Capitolului 40 din Codul penal al Republicii Finlanda este utilizată sintagma „cu scopul de a obține un beneficiu pentru sine sau pentru altul” [14].

O abordare diferențiată interesantă și-a găsit aplicarea în art. 257 din Codul penal al Republicii Slovenia [15]: la expresia „cu intenția (a se citi – cu scopul – *n.a.*) de a obține beneficii nepatrimoniale pentru sine sau pentru altă persoană” se recurge în alin. (1) al acestui articol; cuvintele „cu intenția (a se citi – cu scopul – *n.a.*) de a obține beneficii materiale pentru sine sau pentru altă persoană” esre folosită în alin. (3) art. 257 din Codul penal al Republicii Slovenia.

În alt registru, în doctrina de specialitate autohtonă sunt formulate explicații referitoare la înțelesul sintagmei „din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane”, utilizate în dispoziția de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM. Astfel, într-o publicație ce datează din 2016, am relevat: „Relativ la formularea de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM, apariția acesteia pare să aibă originea în expresia „în interes material, în alte interese personale sau în interesul terților” din art. 335 CP RM. [...] Este de menționat că în art. 327 CP RM ipoteza desemnată prin expresia „săvârșită din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane” are rolul de circumstanță agravantă. În opoziție, în art. 335 CP RM, ipoteza care este desemnată printr-o expresie asemănătoare se referă la cele două variante-tip prevăzute de acest articol” [16]. O altă opinie datează din 2017 și îi aparține lui R. Popov: „În cazul în care obiectul imaterial al coruperii pasive îl reprezintă avantajele cu caracter nepatrimonial, motivul infrațiunii se exprimă în năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale. Această concluzie o confirmă și relația în care se află art. 324 și 327 CP RM. [...] Această relație de concurență are efect inclusiv asupra motivelor infrațiunilor prevăzute la art. 324 și 327 CP RM. În context, consemnăm că, prin Legea nr. 60 din 07.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, art. 327 CP RM a fost revizuit: la alineatul (1), textul „în interes material ori în alte interese personale,” a fost exclus; la alineatul (2), după litera b) a fost introdusă litera b¹) cu următorul conținut: „săvârșită din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane;”. [...] Este oare corect să afirmăm că pretinderea, acceptarea sau primirea remunerației ilicite, care presupune obținerea de avantaje pentru entitatea publică în care activează făptuitorul, trebuie calificată în baza art. 327 CP RM? O asemenea calificare

este posibilă doar dacă sunt întrunite următoarele condiții: 1) făptuitorul (care trebuie să fie o persoană publică / persoană cu funcție de demnitate publică) își folosește intenționat situația de serviciu; 2) sunt cauzate daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” [17].

Nu trebuie trecută cu vederea nici interpretarea doctrinară a dispoziției de la alin. (1) art. 327 CP RM în varianta de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60/2016: „Interesul material constituie motivul generat de necesitatea făptuitorului de a-și spori activul patrimonial (de a obține sau de a reține un câștig material) sau de a-și micșora pasivul patrimonial (de a se elibera de cheltuieli materiale). Din formularea „în interes material ori în alte interese personale”, utilizată la alin. (1) art. 327 CP RM, reiese că, în contextul infrațiunii prevăzute la această normă, interesul material poate fi doar personal. Aceasta înseamnă că, pentru calificarea faptei în baza alin. (1) art. 327 CP RM, interesul material trebuie să fie generat de necesitatea făptuitorului: 1) de a obține un câștig material pentru sine; 2) de a-și reține un câștig material; 3) de a se elibera de cheltuieli materiale. Alin. (1) art. 327 CP RM nu este aplicabil în cazul în care interesul material este generat de necesitatea făptuitorului de a asigura un câștig material unor terțe persoane (de a obține sau reține un câștig material pentru ele ori de a le elibera de cheltuieli materiale). Aceeași concluzie este valabilă și pentru interesul material manifestat în conjunctura infrațiunilor specificate la art. 332 și 335 CP RM” [18, p. 900-901]. În aceeași lucrare se menționează: „În legătură cu interpretarea noțiunii „alte interese personale”, consemnăm că, în acord cu art. 2 al Legii cu privire la conflictul de interese [19], interesul personal constituie orice interes, material sau nematerial, al persoanelor prevăzute la art. 3 al legii în cauză care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora¹. Am recurs la această definiție din două considerente: 1) nu există o interpretare legislativă mai potrivită a noțiunii „interes personal”;

¹ Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale* a înlocuit Legea nr. 16 din 15.02.2008 cu privire la conflictul de interese. Art. 2 al primeia dintre aceste legi conține o definiție asemănătoare: „interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale”.

* *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr. 245-246.

2) în esență, conflictul de interese reprezintă un exemplu de abuz de putere sau abuz de serviciu. Cu toate acestea, definiția formulată în art. 2 al Legii cu privire la conflictul de interese necesită adaptare, astfel încât să corespundă formatului infrațiunii specificate la alin. (1) art. 327 CP RM. Drept urmare, considerăm că, în sensul alin. (1) art. 327 CP RM, prin „alte interese personale” se are în vedere interesele nemateriale ale făptuitorului, care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora. În principal, se are în vedere năzuința obținerii de către făptuitor a unor avantaje nepatrimoniale. În context, este de menționat că sintagma „alte interese personale”, utilizată la alin. (1) art. 327 CP RM, trebuie interpretată sistemic luând în considerație sintagma „în alte interese personale sau în interesul terților, direct ori indirect”, folosită la alin. (1) art. 335 CP RM. În concluzie, alte interese personale (în sensul art. 327 CP RM (dar și în sensul art. 332 și 335 CP RM) urmează a fi deosebite de interesul terților. Acest din urmă interes nu este al făptuitorului. Este interesul acelor persoane în a căror favoare făptuitorul comite infrațiunea” [18, p. 901]. Astfel de reflecții pot fi adaptate necesităților de interpretare a dispoziției de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM.

Sintagma „din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane”, folosită în dispoziția de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM, își găsește interpretarea și în pct. 11 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 7 din 15.05.2017 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu: „Scopul și motivul comiterii infrațiunilor de abuz de putere sau abuz de serviciu [...] nu au relevanță la încadrare. Totuși atunci când făptuitorul abuzului de putere sau abuzului de serviciu urmărește un interes material sau un alt interes personal ori comite infrațiunea, în interesul unei terțe persoane, răspunderea penală se agravează. Astfel, instanțele de judecată vor ține cont de faptul că infrațiunea de abuz de putere sau abuz de serviciu, în varianta agravată de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP, este indispensabilă de existența unui motiv, care alternativ se poate manifesta într-un interes material ori într-un alt interes personal sau în interesul unei terțe persoane. Aceste motive trebuie să domine atitudinea psihică a făptuitorului, la momentul comiterii abuzului de putere sau abuzului de serviciu, iar circumstanța agravantă de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP se va reține la încadrare, indiferent dacă persoana publică ori persoana cu funcție de demnitate publică a valorificat sau nu motivul urmărit” [20]. În pct. 11.1 al aceleiași hotărâri explicative se consemnează: „În sensul lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP, interesul material este o varietate a interesului personal. Deoarece, în prevederea de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP, legiuitorul

a disjunct interesul material de interesul personal, rezultă că în configurația interesului personal intră interesele nepatrimoniale. În modul acesta, prin alt interes personal se înțelege interesul nepatrimonial, care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale persoanei publice, respectiv, persoanei cu funcție de demnitate publică, din activitățile acestor persoane, în calitatea lor de persoane private, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate sau forma organizatorico-juridică, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora. La rândul său, interesul material presupune năzuința persoanei publice, respectiv, persoanei cu funcție de demnitate publică, de a reține sau de a obține un câștig material ori de a se elibera de anumite cheltuieli materiale. Potrivit lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP, răspunderea penală se agravează și în ipoteza în care folosirea intenționată a situației de serviciu, ce a cauzat daune considerabile, constă în valorificarea interesului unui terț, indiferent dacă are o conotație patrimonială sau nepatrimonială. Excepție constituie doar situația în care abuzul de putere sau abuzul de serviciu se comite în interesul (în favoarea) unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale. În acest caz, valorificarea interesului terțului, având un statut special – de grup criminal organizat sau de organizație criminală, ca efect al folosirii situației de serviciu, urmează să fie încadrată, în baza alin. (3) art. 327 CP” [20].

Din interpretarea doctrinară și judiciară a dispoziției de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM reiese că, în teoria dreptului penal și în jurisprudență, există un reper necontestat cu privire la înțelesul noțiunilor utilizate în această dispoziție:

– **interes material** constituie motivul făptuitorului, generat de necesitatea acestuia: 1) de a obține un câștig material (avantaj patrimonial) pentru sine; 2) de a-și reține un câștig material (avantaj patrimonial); 3) de a se elibera de cheltuieli materiale;

– **alt interes personal** reprezintă motivul făptuitorului, generat de necesitatea acestuia de a obține un avantaj nepatrimonial pentru sine;

– **interes al unei terțe persoane** constituie motivul făptuitorului, generat de necesitatea acestuia de a obține un avantaj patrimonial sau nepatrimonial pentru alte persoane.

Autorul Sesizării nr. 5g/2021 afirmă, printre altele: „[...] 34. [...] [P]revederile articolului 327 aliniatul (2) litera b¹) din Codul penal, nu este o normă juridică suficient de clară, completă și precisă pentru a putea fi aplicabilă, este lipsită de accesibilitate și previzibilitate, care să permită o orientare clară a destinatarilor, să nu lase loc posibil pentru arbitrar, iar conținutul acestora este

incert și se suprapune cu conținutul aliniatului (1) al aceluiași articol, or nu este clar care este latura obiectivă a aliniatului (1) și prin ce aceasta diferă de latura obiectivă a aliniatului (2) lit b¹) a articolului 327 din Codul penal. 35. Prin urmare, autorilor sesizării nu le este clar când o acțiune de abuz în serviciu urmează a fi calificată conform aliniatului (1) și când conform aliniatului (2) litera b¹) a articolului 327 din Cod penal, or un „abuz de serviciu” poate fi comis doar cu intenție și doar din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane, alte forme nefiind posibile și, deci, nu le este clară linia de delimitare între componența de infrațiune prevăzută la aliniatul (1) și aliniatul (2) litera b¹) a articolului 327 din Cod penal” [1]. Aceste alegații consituie esența Sesizării nr. 5g/2021.

Considerăm că astfel de alegații sunt lipsite de temei. Așa cum rezultă din textul legii penale, infrațiunea, prevăzută la alin. (1) art. 327 CP RM, se deosebește de infrațiunea, prevăzută la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM, nu prin latura obiectivă, ci prin latura subiectivă. Mai precis, diferența dintre cele două infrațiuni constă în motivul infracțiunii, care este unul dintre semnele constitutive secundare ale laturii subiective a infracțiunii. De altfel, în doctrina de specialitate este abordată această diferență de motive. Cu referire la ipoteza „alte interese personale” din alin. (1) art. 327 CP RM în varianta de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60/2016 (ipoteză care, actualmente, intră sub incidența lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM), se arată: „În sensul prevederii de la alin. (1) art. 327 CP RM, prin „alte interese personale” se are în vedere năzuința obținerii unor avantaje nepatrimoniale. Oricare alte motive (de exemplu, răzbunare, gelozie, interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu, excesul de zel etc.) nu pot ghida făptuitorul la săvârșirea infracțiunii specificate la art. 327 CP RM. În astfel de cazuri, răspunderea poate fi aplicată conform lit. b) alin. (2) art. 177, lit. a) alin. (2) art. 178, lit. a) alin. (3) art. 179 sau altor norme din Codul penal ori art. 312 din Codul contravențional” [21, p. 865; 22, p. 984].

Din această interpretare doctrinară trebuie să deducem că, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60/2016, art. 327 CP RM putea fi aplicat doar în cazul în care motivul infracțiunilor de abuz de putere sau abuz de serviciu se exprima în interes material sau în alte interese personale. În prezența oricărui alt motiv (de exemplu, răzbunare, gelozie, interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu, excesul de zel etc.), era exclusă aplicarea art. 327 CP RM. Din momentul intrării în vigoare a Legii nr. 60/2016, lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM poate fi aplicat doar în cazul în care motivul infracțiunilor de abuz de putere sau abuz de serviciu se exprimă în interes material, în alt interes personal sau în interesul unei terțe persoane. Astfel de motive sunt speciale și au un efect agravant. Alin. (1)

art. 327 CP RM poate fi aplicat în cazul în care folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, este săvârșită din oricare alte motive (de exemplu, răzbunare, gelozie, interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu, excesul de zel etc.). Asemenea motive nu sunt speciale și nu au un efect agravant.

Toate acestea denotă că prin Legea nr. 60/2016 a fost extinsă sfera de aplicare a art. 327 CP RM: motivele abuzului de putere sau ale abuzului de serviciu, care, până la intrarea în vigoare a acestei legi, scăpau incidenței art. 327 CP RM, reprezintă acum motivele infrațiunii prevăzute la alin. (1) art. 327 CP RM². Luând în considerare această rocadă, nu se poate afirma că motivele, specificate în dispoziția de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM, sunt singurele motive ale infrațiunilor de abuz de putere sau abuz de serviciu. Tocmai datorită diferenței de motive, se poate stabili limita exactă care desparte sfera de aplicare a alin. (1) art. 327 CP RM de sfera de aplicare a lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM. Drept urmare, nu există riscul ca această limită să fie stabilită în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei abilitați cu aplicarea legii penale. În consecință, potențialul justițiabil nu este privat de posibilitatea de a prevedea în mod rezonabil în care condiții ar urma să răspundă în baza alin. (1) art. 327 CP RM și, respectiv, în care condiții ar urma să răspundă în baza lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM.

Cele sus-menționate demonstrează că dispoziția de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM este accesibilă și previzibilă, permite o orientare clară a destinatariilor legii penale, nu lasă loc pentru arbitrar în aplicarea acestei legi. Conținutul dispoziției de la lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM este cert și nu se suprapune cu conținutul alin. (1) al aceluiași articol.

În concluzie, se poate afirma că textul „săvârșită din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane” din lit. b¹) alin. (2) art. 327 CP RM trece testul de previzibilitate. Acest text nu trebuie declarat neconstituțional.

---

² Această extindere a sferei ilicitului penal a fost posibilă datorită reducerii sferei ilicitului contravențional. Cu referire la infrațiunile prevăzute la art. 327 CP RM în varianta de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60/2016, A. Eșanu susține just: „Dacă [...] nu se confirmă interesul material sau un alt interes personal care stă la baza activității infracționale a folosirii situației de serviciu, chiar dacă această activitate cauzează daune în proporții considerabile [...] drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, cele săvârșite se vor înscrie în tipajul ilicitului contravențional. Rațiunea unei asemenea soluții se deduce tocmai din textul de lege prevăzut la art. 312 Cod contravențional – „dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infrațiunii”. De vreme ce nu există motivul infrațiunii cerut de norma de incriminare, nu există latura subiectivă, deci fapta nu întrunește elementele constitutive ale infrațiunii”.*

* Eșanu A. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu: delimitarea ilicitului penal de cel contravențional. În: *Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe sociale”*, 2015, nr. 11, p. 55-60.

Referințe:

1. Sesizarea nr. 5g din 18/01.2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdoc-view.php?tip=sesizari&docid=1448&l=ro>
2. Constituția Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1.
3. Legea nr. 60 din 07.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 123-127.
4. Legea nr. 173 din 06.07.1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 193-195.
5. United Nations Convention against Corruption. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: <https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>
6. Proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal – art. 21, 106, 132¹ ș.a.; Codul de procedură penală (art. 202, 203, 204 ș.a.; Codul contravențional (art.17)). [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2821/language/ro-RO/Default.aspx
7. Codul penal al Republicii Cipriote. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Cipru-RO.html
8. Codul penal al Regatului Danemarcei. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Danemarca-RO.html
9. Кримінальний кодекс України. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
10. Codul penal al Republicii Bulgaria. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Bulgaria-RO.html
11. Codul penal Ungariei. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Ungaria-RO.html
12. Codul penal al Republicii Slovace. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Slovacia-RO.html
13. Codul penal al Republicii Portugheze. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Portugalia-RO.html
14. Codul penal al Republicii Finlanda. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Finlanda-RO.html
15. Codul penal al Republicii Slovenia. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Slovenia-RO.html

16. STATI, V. Observații referitoare la amendamentele operate în Codul penal prin Legea nr. 60/2016. În: Revista Științifică a USM „Studia Universitatis Moldaviae”, Seria „Științe sociale”, 2016, nr. 3, p. 90-97.
17. POPOV, R. Calificarea juridică a obținerii remunerației ilicite pentru entitatea publică în care făptuitorul își desfășoară activitatea de serviciu. În: Актуальные научные исследования в современном мире: XXIV Междунар. научн. конф., 26-27 апреля 2017 г., Переяслав-Хмельницкий. // Сб. научных трудов. Переяслав-Хмельницкий, 2017, Вып. 4, ч. 9, p. 69-74.
18. BRÎNZA, S., STATI, V. Tratat de drept penal. Partea specială. Vol. II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p.
19. Legea nr. 16 din 15.02.2008 cu privire la conflictul de interese. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 94-96.
20. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 7 din 15.05.2017 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu. [Accesat: 19.03.2021] Disponibil: jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=216
21. BRÎNZA, S., STATI, V. Drept penal. Partea specială. Vol. II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 1324 p.
22. POALELUNGI M., DOLEA I., VÎZDOAGĂ, T. et al. Manualul judecătorului pentru cauze penale. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013. 1192 p.

